

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

a 10. évfolyam számára

2025-2026. TANÉV

ORSZÁGOS DÖNTŐ

2026. április 24. 15.30 – 17.30

A versenyző kódszáma:

Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le!

Hiba esetén egyértelműen – egy áthúzással – javítson!

Csak a megfelelően végrehajtott válaszadás fogadható el!

A feladatsorban szereplő források hivatkozásai az értékelési útmutatóban található!

Maximum: 100 pont

Elért pontszám:

A javítótanár aláírása:

1. Írjon I-t az igaz, H-t a hamis állítás elé a -be!

12 pont/ ...

- a) A XV. századi bányavárosok rendelkeztek városi kiváltságokkal, de fejenként kellett adózniuk a földbirtokosoknak.
- b) Az iszlám országokban nem volt világi törvénykezés, a kádik a Korán alapján ítéleztek.
- c) A Luxemburgi Zsigmond által kiépített végvári vonal 1522-ig megvédte az országot a törököktől.
- d) Hunyadi János 1448-ban a huszita harcmodor segítségével győzött Rigómezőnél.
- e) Miután Mátyás Jajca várát visszavette a törököktől, Bosznia északi részén magyar, déli részén török végvárak létesültek.
- f) I. Péter cár korában, ha az adóalany meghalt a következő felmérés előtt, az ő adóját a többieknek kellett kifizetni.
- g) A skót katolikusok lemondatták Stuart Máriát. Fiát, Jakabot tekintették Skócia királyának.
- h) Nagy Katalin átszervezte a szenátust, a rangtáblázatokat francia és angol mintára.
- i) Nagy Katalin 1785-ben kiadta a nemesi kiváltságlevelet, amely törvénybe foglalta a nemesség jogait és kötelességeit.
- j) Deák Ferenc és a liberálisok úgy vélték, hogy Magyarország „önállását és nemzetiségét” veszély fenyegeti, és az egyik veszély az „Éjszaki Kolosszus”, azaz a cári Oroszország terjeszkedése.
- k) 1848-ban forradalmi hullám söpört végig Európán. Milánó, Nápoly, Bécs, Párizs, Prága, Krakkó, Belgrád, Berlin, Bukarest, Barcelona városai sem maradtak ki a forradalmi megmozdulásokból.
- l) 1848. július 5-én István nádor Pesten megnyitotta az első népképviselői országgyűlést.

2. Írja a vonalra, ki mondta, mondhatta volna? Le kell írni a magyar történelmi személyiségek teljes nevét!

11 pont/ ...

- a) „Fegyver, fegyver, fegyver kívántatik, és jó vitézi resolutio (elhatározás).” _____
- b) „Bajor herceggént sereggemmel bevettem 1688-ban Belgrádot.” _____
- c) „Többet ér egy méltó idegen, mint saját, méltatlan fiam!” _____
- d) „Olvastam Voltaire, Diderot műveit, de a franciák forradalma miatt átértékelem az eddig kedvenc filozófusaim gondolatait, tevékenységét.” _____
- e) „Létrehoztam a Nemzeti Bankot, megszilárdítottam a frankot, a polgári törvénykönyv kiadásával biztosítottam a polgári társadalom működését.” _____
- f) „A spanyol Habsburg-ház (1700) kihalása után mindketten a saját örökösünket kívántuk a spanyol trónra ültetni.” (Két nevet írjon a vonalra!) _____
- g) „A gőzgép tökéletesítése, a gőzhajó működtetése inspirált, hogy a szárazföldi közlekedést is megváltoztassuk, ezért a gőzmozdonyos vasúti vontatás álmát megvalósítottuk.” _____

h) „Kaszinót alapítottam, hogy elősegítsem a reformok melletti közvélemény kialakulását.”

i) „Jelszavaink valának: haza és haladás.” _____

j) „Az ország elmaradottságának fő okát az abszolutizmusra hajló kormánypolitikában látom. A diétán kívánok harcolni a nemzeti önrendelkezés bővítéséért. A jobbágykérdés megoldásában az államilag szabályozott örökváltságot tartom támogatandónak.” _____

k) „Felirati javaslatomban célként tűztem ki az úrbéri reformot, a felelős minisztérium megalkotását és az örökös tartományok számára is az alkotmány megadását.” _____

3. a) Írja a kép mellé, melyik város régi térképét ábrázolja!

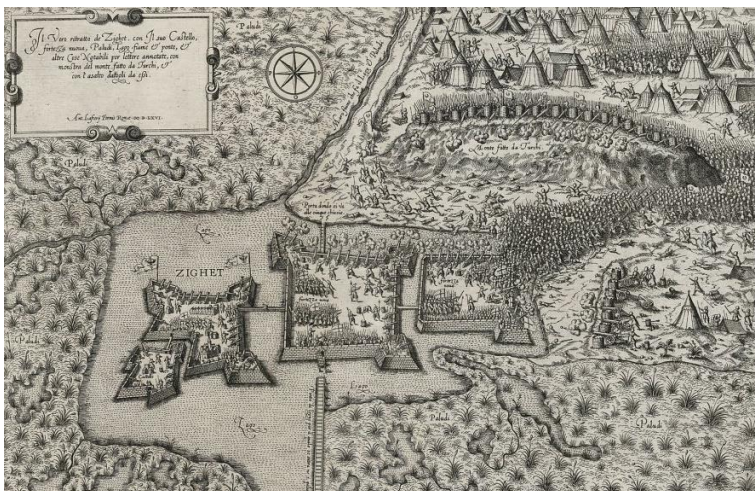
16 pont/...

b) Húzza alá a városra jellemző két elemet!

levantei város, északi tengeri kikötő, I. (Nagy) Péter idején Oroszország fővárosa lett, mezőgazdasági központ

c) Írja a kép mellé, melyik várat ábrázolja!

d) Ki volt a kapitánya? _____

e) Mi volt a címe a róla szóló barokk eposznak? _____

f) Írja a kép mellé, melyik várat ábrázolja! (Zrínyi Ilona védte)

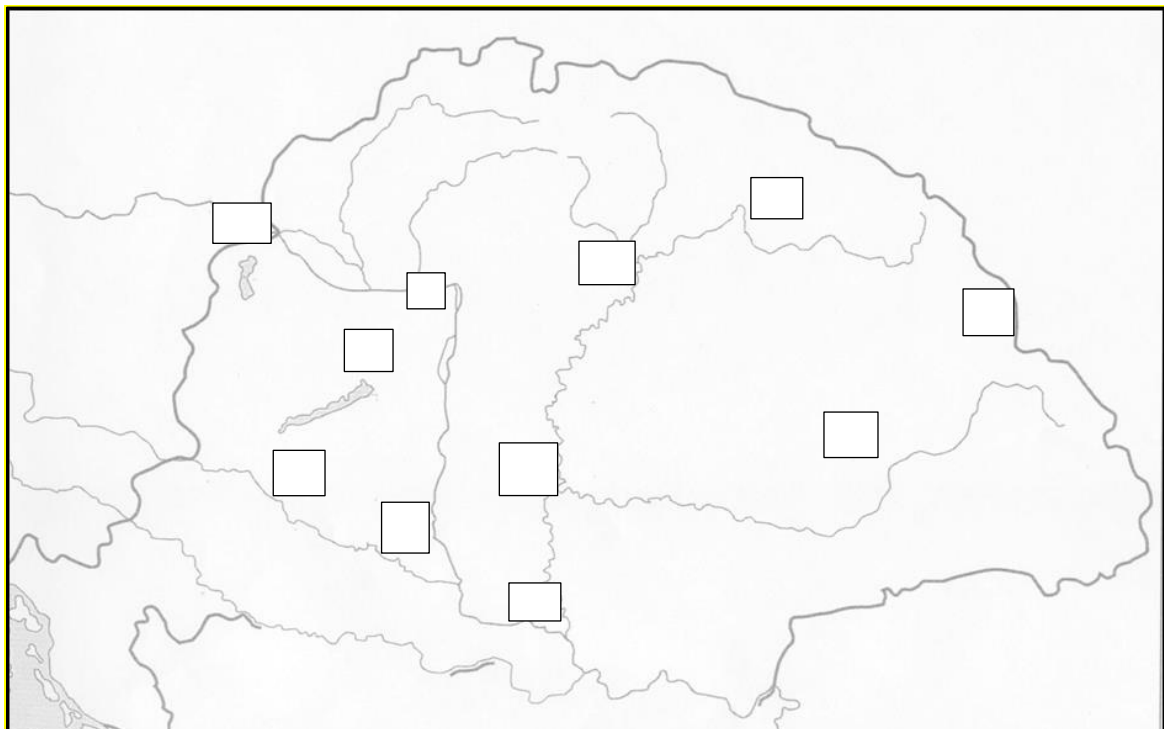
g) Írja a vonalra annak a városnak a nevét, amely Erdély kulturális, vallási és politikai központja lett!

h) Írja a vonalra az oszmánokkal 1699-ben kötött béke helyszínét! _____

i) Írja a vonalra annak a helyszínnek a nevét, ahol 1848. szeptember 29-én Móga feltartóztatta a horvát sereget!

j) Írja a vonalra annak a helyszínnek a nevét, ahol az osztrák csapatok legyőzték 1848. október 30-án a magyar sereget!

k – p) Írja be a fenti helyszínek közül a következők betűjelét c), f) g), h), i), j) a kontúrterkép megfelelő téglalapjába!

4. Húzza alá a felsorolt elemek közül azt az egyet, amely nem illik a sorba! Választását indokolja! 5 pont/ ...

a) Frangepán Ferenc, Martinovics Ignác, Zrínyi Péter _____

b) II. Károly, II. Jakab, Orániai Vilmos _____

c) Voltaire, Quesnay, Turgot _____

d) Szalay László, Eötvös József, Desseffy Aurél _____

Írja a vonalra, mi kötötte össze az alábbi helyszíneket?

e) Pilvax kávéház, Nemzeti Múzeum, Landerer Nyomda _____

5. Írja be a megfelelő történelmi fogalmat a meghatározás után!**Írja be a meghatározást a fogalom elé!****10 pont/ ...**

Meghatározás	Történelmi fogalom
Munkamegosztáson alapuló, kézműves technikát alkalmazó tőkés üzem.	a)
b)	A hatalom megoszlik az uralkodó és a rendek (a nemesség) között.
A törökök által megszállt területek a 16-17. században.	c)
Oroszországban a kevésbé termékeny területeken nyújtott pénz- vagy terményjáradék.	d)
Visszatérés, visszatérítés a katolikus vallásra.	e)
f)	peregrináció
g)	érdekegyesítés
A jobbágyok a földesúrral szabadon kötött megállapodással megválhatták úrbéri szolgáltatásait.	h)
i)	közteherviselés
Horvátország országgyűlésének neve a 17-19. században.	j)

6. a) Írja a vonalra a város nevét, ahol ez az épület található!**1 pont/...**b) **Írja a vonalra**, melyik vallás képviselőinek kollégiuma látható a fenti képen? _____**1 pont/...**c) **Karikázza be** annak a **két** városnak a nevét, ahol hasonló kollégiumok működtek!

Nagyszombat, Eperjes, Pécs, Pápa, Szombathely, Pozsony, Sárospatak, Sárvár, Kassa

1 pont/...

d) **Húzza alá** annak a **két** városnak a nevét, ahol működtek protestáns főiskolák/ egyetemek, és ahol tanulhattak a magyar protestáns diákok is a 17. században!

Bologna, Prága, Bécs, Wittenberg, Krakkó, Heidelberg

1 pont/ ...

e) **Írja** a vonalra annak a holland egyetemen tanult pedagógusnak a nevét, aki a korszak (17. század) legnevesebb pedagógusa lett Magyarországon és megírta a Magyar Enciklopédiát, Az iskolák fölöttébb szükséges voltáról című műveket! _____

1 pont/ ...

7. Karikázza be a helyes megoldás számát vagy az X - et!

10 pont/ ...

a) Szapolyai János halála után királlyá választották János Zsigmondot

1. Izabella királyné és Fráter György
2. Fráter György és Török Bálint
- X Fráter György és Losonczy István

b) Luther a Bibliát

1. Erfurtban
2. Hallében
- X Wartburgban fordította németre.

c) Az 1555-ös augsburgi vallásbékében született meg a megegyezés

1. „Akié a vallás, azé a föld.”
2. „Akié a föld, azé a vallás.”
- X „Mindenki szabadon dönthet a vallásáról.”

d) „Sem kettős, sem hármast Istent nem vallok, hanem egyet...” nyilatkozták

1. az anabaptisták
2. a lutheránusok
- X az unitáriusok

e) Az anglikán egyház

1. legfőbb szentként Szent Patrikot nevezte meg
2. feloszlatta a szerzetesrendeket
- X új szerzetesrendeket honosított meg Angliában

f) Anglia zászlaja a következő szentek jelképeiből/ keresztjeiből alakult ki.

1. Szent Ferenc, Szent András, Szent György kereszt
2. Szent György, Szent András, Szent Patrik kereszt
- X Szent György, Szent András, Szent Ágoston kereszt

g) I. Péter cár idején a legjövedelmezőbb adó a

1. kéményadó
2. a sóadó
- X az ágyadó volt

h) A nemeseket I. Péter cár állami szolgálatra kötelezte. 1722-ben rangtáblázatot is készítettett, a katonai, hivatalnoki és udvari rangok

1. 12
2. 13
- X 14 fokozatát hozta létre

i) Nagy Katalin cárnő alapította a/az

1. Ermitázs
2. Prado
- X Louvre múzeumot

j) Nagy Katalin a iasi békével lezárta a török háborút, majd Lengyelország ellen fordult. A lengyel felkelés után harmadszor is felosztották az országot Poroszországgal

1. 1790-ben
2. 1794-ben
- X 1795-ben

8. Írja a táblázatba azoknak az idézeteknek **a betűjelét**, amelyek a 19. század eszméihez tartoznak!

Nevezze meg, melyik eszméhez tartozik az idézet! (Csak a hibátlan sorért adható 1 pont)

2 pont/...

- a) „Sapere aude! Merj a magad értelmére támaszkodni!”
- b) „Megtartani s egyszerre javítani ... Ha a régi alkotmány használható részeit meg akarjuk tartani, s ha az újat hozzá akarjuk illeszteni ahhoz, ami a régiből megmaradt, akkor a termékeny elme minden erejét ... mozgásba kell hozni.”
- c) „Az ember teljesen egyenlőnek és szabadnak született. Megvan a joga, hogy békésen és zavartalanul éljen azokkal a jogokkal, melyeket a természeti törvény neki nyújt.”
- d) „Ha a törvényhozó hatalom a végrehajtó hatalommal ugyanabban a személyben vagy ugyanabban a hatósági testületben egyesül, nincsen szabadság.”
- e) „...az önvédelem az egyetlen cél, melynek érdekében az emberiségnek – kollektíven vagy egyénileg – joga van beavatkozni bármely tagja cselekvési szabadságába.”

19. századi eszme betűjele	Az eszme megnevezése

9. a) Írja be a hiányzó nemzetiség elnevezését!

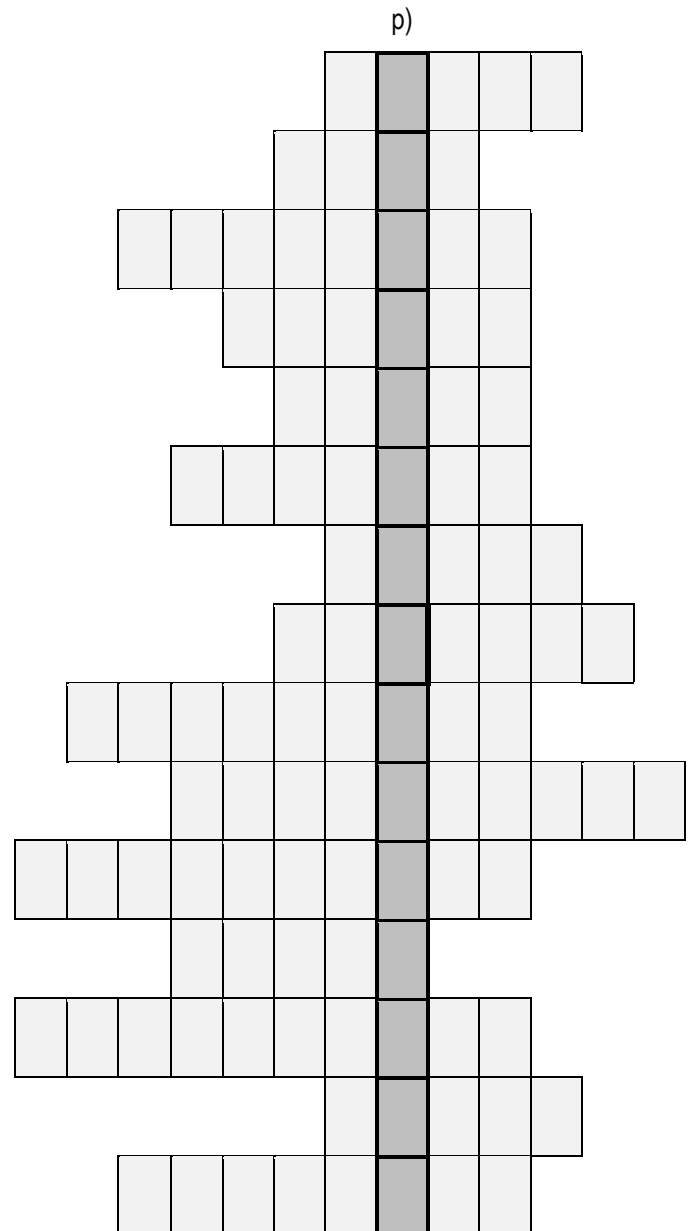
2 pont/ ...

„A _____ nemzet kéri az együtt lakó nemzeteket, hogy mindaddig ne tárgyaljanak a Magyarországgal való unió kérdéséről, amíg a nemzet nem válik alkotmányos nemzetté.”

b) Hol hívott össze nemzetgyűlést az idézetben említett nemzetiség? _____

10. REJTVÉNY Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!**17 pont/...**

- a) Széchenyi István elméleti műve.
- b) Itt (folyó) kerítették be az oszmánok az oroszokat.
- c) 17. századi lengyel uralkodó vezetékneve.
- d) A déli gyarmatok ültetvényein termesztett növény.
- e) A Török Birodalom kormányfői hivatalának Európában használatos kifejezése.
- f) A magyar rendi országgyűlések helyszíne (városnév).
- g) Erdély fejedelmének (1661-1690) vezetékneve
- h) Generális. 1687-ben Nagyszébenben rendezte be főhadiszállását.
- i) Az Erdély élére (1690) kinevezett Kormányzóság.
- j) Nagy Katalin erről a hitről tért át a görögkeleti vallásra.
- k) Az ősiség latinul.
- l) Nagy Katalin ennek az árunak a monopóliumát tartotta meg.
- m) A háramlási jog latinul.
- n) A magyar országgyűlés régi neve.
- o) Nagy Katalin cárnő idején kirobbant felkelés vezetője.

p) Fügőleges sor: _____

q) Írjon röviden a függőleges sorba írt megoldásról: jelentése / történelmi jelentősége!
